

Fejlesztő neve:

SZAKÁCS EMÍLIA

MA szak: magyartanár

Kurzus: irodalom-módszertan

Modul címe:

**OLVASÓTÁBOR. EGY OLVASÓTÁBORI MODUL FELADATAI GRECSÓ KRISZTIÁN
PLETYKAANYU CÍMŰ KÖTETÉNEK ÍRÁSAIHOZ**

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása:

A modul a tanórán kívüli foglalkozások egy sajátos lehetőségével szeretné megismertetni a hallgatókat egy konkrét téma feldolgozásához kapcsolódva. A 2x3,5 órás olvasótábori anyag interaktív-reflektív monitorozása és az olvasótábori tanári tevékenységek fölmérése során szeretnének ráirányítani a tanárjelöltek figyelmét az irodalomórákon, a tanórai kereteken kívüli magyartanári munka lehetséges feladataira. Erősíteni szeretnének a befogadói szemléletű, élményalapú irodalomértésre, irodalomolvasásra nevelő tanári attitűdöt.

2. Fejlesztendő tanári kompetenciák:

a. általános kompetenciák

A tanári kulcskompetenciák szerint a tanár szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas:

(15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről)

- 1. a tanulói személység fejlesztésére**
- 2. tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére**
- 3. a pedagógiai folyamat tervezésére**
- 4. a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére**
- 5. az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére**
- 6. a tanulási folyamat szervezésére és irányítására**

7. **a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására**
8. **szakmai együttműködésre és kommunikációra**
9. **szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre**

b. magyartanári kompetenciák (PTE magyartanári MA tanterve alapján)

A magyartanár képes ...

1. **az irodalomtudomány és a nyelvtudomány korszerű iskoláinak, elméleteinek gyakorlatba való átültetésére, a tanítás folyamataiban való felhasználására**
2. **a korszerű elméletekhez kapcsolódó értelmezési-elemzési-létrehozási-közzétételi stratégiáknak, módszereknek és eljárásoknak a tanulási folyamatokban való működtetésére, az aktív tanulói felhasználás megtanítására**
3. **a tanulók korszerű történeti érzékének fejlesztésére, alakítására**
4. **a kortárs kultúra közvetítésére, jelenségeinek a tanulási folyamatban való feldolgozására**
5. **a magyar nyelv és irodalom és más műveltségterületek tartalmainak tanulói tevékenységben való összekapcsolására**
6. **az irodalom, az irodalmi folyamat nyelvi-materiális, formai-poétikai és szociológiai-pszichológiai komponenseinek, vonatkozásainak feltárására**
7. **a tanulók szövegértési-szövegalkotási-érvelési kompetenciáinak differenciált fejlesztésére különböző műfajokban és kommunikációs helyzetekben**
8. **a tanulóknak az anyanyelvhez és az irodalomhoz kapcsolódó kulturális, szociális és személyes kompetenciáinak fejlesztésére, beállítódásuk befolyásolására**
9. **a magyartanítás taneszközeinek kritikai elemzésére**

3. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

A kooperatív tanulásszervezés elméletében való eligazodás és az interaktív-reflektív technikák ismerete elvárható a hallgatóktól. Az aktív, termékeny, a tanári kompetenciákat fejlesztő munka feltétele az is, hogy az olvasótábori feladatok során feldolgozandó szöveget (Grecsó Krisztián: Pletykaanyu) ismerjék.

4. Eszközigény:

- laptop és projektor az olvasótábori PPT-anyagok kivetítéséhez, írásvetítő, fóliák
- az olvasótábori feladatsor fénymásolt példányai; piktogramok magyarázata (táblázat)
- az olvasótábori feladatok szövegmelléletei fénymásolatban
- táblázatok, szempontsor a feladatokhoz
- a kockázáshoz előkészített kocka
- karton/csomagolópapír és színes filctollak az adott feladatok újratervezéséhez

5. Szakmódszertani óravázlat:

R

I.

Töltsd ki a listázó T-táblázatot! Milyen hozadéka lehet a tanár, illetve a diák számára egy nyári olvasótábornak? Törekedj minél változatosabb nézőpontokból átgondolni a felvetett problémát!

A nyári olvasótábor azért jó ...	
... a tanárnak, mert a diáknak, mert ...

II.

a)

Pókhálóábra segítségével gyűjtsétek össze azokat a lehetőségeket, amelyeket felhasználhattok egy nyári olvasótábor előkészítésére, népszerűsítésére középiskolai keretek között!

b)

Az iskolai színjátszó körösökkel vagy irodalom szakkörösökkel tervezetek ötperces beharangozót, melyet a nagyszünetben, „utcaszínházi körülmények között” adtok elő!

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

c)

Hogyan lehetne ajánlani az iskola honlapján keresztül a tábort? Tervetekben gondolatok arra is, hogy nem csupán a diákokat, de a szülőket is meg kell szólítanotok!

J

III.

Kettéosztott napló segítségével értékeld a következő programtervet! Írd le kritikai megjegyzéseidet, egészítsd ki ötleteiddel, majd vitassátok meg az elképzeléseket, véleményeket!

Programterv	Megjegyzések, ötletek
-------------	--------------------------

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

Olvasótábori programterv – Tiszafüred, 2010. augusztus 9-14.

Szállás és a foglalkozások helye: Kossuth Lajos Gimnázium és Szakközépiskola Kollégiuma

Programszervezés, foglalkozások:

Szakács Emília (magyartanár, Szent Mór Kat. Ált. Isk. és Gimn.): szervezés,

Grecsó Krisztián: *Pletykaanyu*

Schifter Miklósné (testnevelő, Szent Mór Ált. Isk. és Gimn.): szervezés,
szabadidős foglalkozások

Etlinger Mihály (PTE-BTK, magyar szakos hallgató): filmes esték

Oszoli Borbála (PTE-BTK, magyar szakos hallgató): kreatív-produktív
gyakorlatok kortárs versekkel, dramatikus és önismereti játékok

1. nap: utazás – közös ebéd – strandolás a Holt-Tiszánál –
foglalkozás/Grecsó Krisztián: *Pletykaanyu* – közös vacsora – filmnézés
(Jirzi Menzel: *Az én kis falum*) – beszélgetés a filmről
2. nap: reggeli – foglalkozás/Grecsó Krisztián: *Pletykaanyu* – közös ebéd –
drámajáték – evezés a Holt-Tiszánál – közös vacsora – tábortűz,
önismereti játékok
3. nap: reggeli – foglalkozás/Grecsó Krisztián: *Pletykaanyu* – közös ebéd –
szabad program a városban – strandolás a Holt-Tiszánál – közös
vacsora – filmnézés (Lakatos Róbert *Csendország* című
dokumentumfilmje)
4. nap: reggeli – foglalkozás/kortárs költők versei, kreatív-produktív
gyakorlatok – közös ebéd – drámajáték – strandolás a Holt-Tiszánál –
filmnézés (Kenneth Branagh: *Mesterdetektív*) – beszélgetés a filmről
5. nap: egész napos kirándulás Debrecenbe, a város nevezetességei
(Nagytemplom, Református Kollégium, Déri Múzeum, MODEM,
Irodalmi Múzeum...)
6. nap: táborzárás, értékelés (értékelő lap kitöltése, beszélgetés) –
hazautazás

IV.

Egészítsd ki a következő szempontsört! Válaszd ki azokat a szempontokat, melyeket te a leglényegesebbnek gondolsz ahhoz, hogy tanárként alkalmas legyél egy olvasótábor foglalkozásainak vezetésére, a tábor szervezésére! A munkacsoportban beszéljétek meg választásaitokat!

- az interaktív – kooperatív tanulási technikákban való jártasság
- szervezőképesség, empátia, rugalmasság
- helyismeret, praktikus gondolkodás
- fizikai állóképesség
- széles körű olvasói tapasztalatok a kortárs prózaepika területéről
- Grecsó Krisztián szövegvilágának, írásainak ismerete

- tolerancia
- alapos, kidolgozott programterv, jó időbeosztás
- több éves tanítási gyakorlat és/vagy jártasság az olvasótábori munkában
- a pedagógiai, módszertani kultúra gazdagsága
- kísérletező kedv és kíváncsiság
- jártasság a vonatkozó szakirodalomban, az irodalomtudományokban
-
-

V.

A tábor előkészítéséhez, szervezéséhez munkatervet kell összeállítani. Tervezzétek meg a tábort megelőző fél év teendőit, hónapokra lebontva! Gondoljatok arra is, hogy a nyári szünetben az információáramlás, a tanulók értesítése külön szervezést igényel!

HÓNAP	TEENDŐK, FELADATOK

VI.

a)

Tekintsétek át az olvasótábori modul Ráhangolódás fázisának feladatsorát! Vizsgáljátok meg egyenként a feladatokat, és jellemezzétek a táblázat szempontjai szerint!

	Munkaforma	Technikák	Kreativitás	Helye a tanulási folyamatban (értékelés, megjegyzések)
1.				
2./a				
2./b				

2./c				
3./a				
3./b				
4./a				
4./b				
5.				

b)

Jelöljétek ki azt a feladatot, amelyet leginkább indokolatlannak tartotok a modulon belül! Választásotokat indokoljátok!

c)

A kijelölt feladat helyett készítsetek saját feladatot! FigyeljeteK arra, hogy a saját feladat igazolja bírálatotok helyességét!

Olvasótábori feladatok – Ráhangelődás

1.

Pécsen július 9-én kezdődött a kéthetes Cirkusz- és Utcaszínházi Fesztivál. A népszerű spanyol cirkuszi showman, *Adrian Schvarzstein* (képünkön) a fesztivál első két hétvégéjén próbálta megnevetetni a belvárosban sétálókat.

<http://www.origo.hu>

[2010.11.01.]

Válasszunk egy „zöld embert”, aki egy bizonyos szempont szerint váratlan, szokatlan kommunikációkat kezdeményez a járókelőkkel! Játsszuk el a szituációt! Beszélgessünk a helyzetről és a járókelők reakcióiról!

(Egyéni megoldás)

2.

a)

Írj le röviden, négy –öt mondatban egy érdekes, mulatságos, meglepő vagy háborzongató történetet, amit a környezetemben hallottál, ami legalább annyira lehet túlzás is, mint amennyi az igazságalapja! Olyan történet legyen, melynek szereplői egy szűkebb vagy tágabb,

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

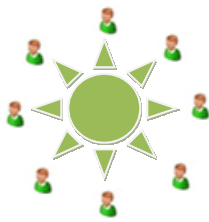
TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

lakóhelyi vagy iskolai közegben jól ismertek!

(Egyéni megoldás.)

b)

Üljetek körbe! Mindenki mondja el a szomszédjának a történetét és azt is, amit hallott!

(Egyéni megoldás.)

c)

Ellenőrizzük a történeteket! Változtak-e? Mi változott és miért?

(A történeteket az átadó az egyéni értelmezés során alakítja, módosulnak a hangsúlyok, átrendeződhet a szerkezet.)

3.

a)

Olvasátok el Szvetelszky Zsuzsanna pletykakutató írásának részleteit, majd tekintsetek meg a Pletykamúzeum (<http://www.pletykamuzeum.hu/>) című portált! Mi a pletyka, miről pletykálunk?

„A pletyka nem anekdota, hanem rész és egész egyszerre. Nem filozofálgat, a "miért" helyett a "hogyan"-ra koncentrál. Olyan szövegfajta, aminek nem lehet utánanézni, és ritkán kérdezhetjük meg a főszereplőt. Meg lehet próbálni egyébként, de részben kockázatos, részben kinyilvánítjuk vele az eredeti forrás iránti bizalmatlanságunkat, nem is beszélve arról, hogy az igazság pontos ismerete esetleg csökkentheti a továbbpletykálás élvezeti értékét.

A szöveg időbeli linearitását tekintve lehet egyszeri (például történet, lásd: elpletykál) és lehet

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

folyamatos (például egy adott személy portréja, lásd: kipletykál) - ez utóbbinál, konkrétan valakinek a szidásánál igen fontos a kommunikáló személyek között a pletykálás elején vagy még korábban tisztázott konszenzus (bármilyen kicsi közösségben, két ember között is van konszenzusteremtő viszonypont), máskülönben könnyen értelmes és termékeny vitává "fajulhat" a kibeszélés. (...)

A pletyka elhelyez az adott közösség hatalmi viszonyaiban is: mihez képest, hol vagyok érintve.”

(Szvetelszky Zsuzsanna: *A pletyka meghatározása*, in: Ex Symposion, 2001/36-37)

b)

Hogyan működik a pletyka? Kik működtetik? Mi jellemző a pletykára mint elbeszélésmódra? Töltsd ki a táblázatot!

	PLETYKA	MÍTOSZ
az elbeszélő/k	aki tud a közösség dolgairól	a történetek tudói, akik tudnak elbeszélni
a történet	érdekes, nem mindennapi, meglepő fordulatok	az adott közösség számára fontos, normákat közvetítő
a történet szereplői	a közösségben ismert emberek	a közösség számára ismert, nem mindennapi képességekkel rendelkező személyek: hősök, istenek, félistenek ...
terjedése	szóban, a közösségen belül kisebb körökben, a közösség informális csatornáin	szóban, majd a lejegyzett szépirodalmi művek nyomán
szerepe a közösség életében	az információáramlás fenntartója, a közösség összetartozásának jele	a világ megismerésének, a világműködés elbeszélhetőségének lehetősége; beavatódás a titkokba
elbeszélésmódja	E/3. vagy E/1.lehet, az elbeszélői reflexiók alakítják, formálják; képlékeny sztori	E/3. elbeszélés

4.

Gyűjtsetek olyan összetett szavakat, szó szerkezeteket, melyekben szerepel a *pletyka* szó!

(pl.: pletykálkodik, pletykás, pletykafészek, pletykás vénasszony, pletykalap, nagy pletykás, pletykát terjeszt, pletykát mond ... stb.)

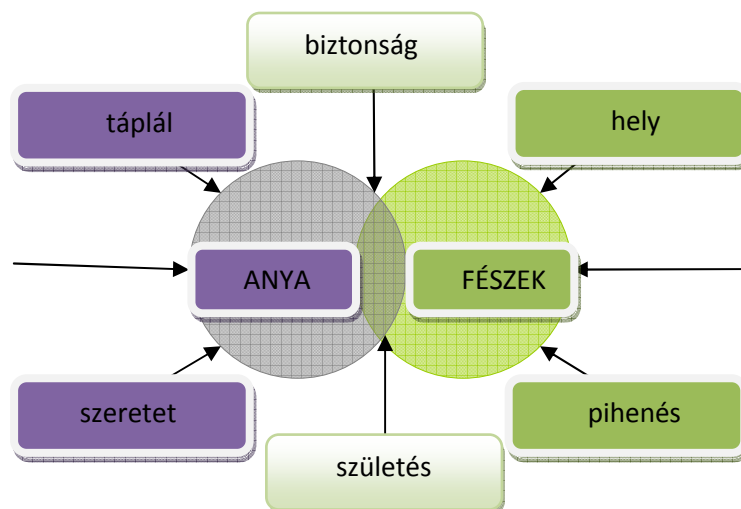
Mit jelent a *pletykafészek* szó? Rajzoljátok le! Mutassátok be egymásnak az illusztrációkat!

(ld.: Szemléltetés)

Vessétek össze a *fészek* szó jelentéskörét a az *anya/anyu* szó jelentésével! Munkáitok eredményét Venn-diagrammon jelenítsétek meg! Használjátok a Magyar értelmező kéziszótárt!

Lehetséges megoldás:

VII.

Alkossatok írópárokat, s a 6./a – b és 7. feladat nyomán írjátok meg azokat a tanári

tisztázó kérdéseket, melyek a feladatokhoz kapcsolódó prózapoétikai, műfajelméleti ismeretek felidézését, összegzését tűzik ki célként!!

b)

Kérdéseiteket beszéljétek meg a csoporttársaitokkal, és készítsetek följegyzést, rövid táblai vázlatot, amely a tanulók jegyzeteibe bekerülhetne!

6.

a)

Vizsgáljátok meg Grecsó Krisztián *Pletykaanyu* című művét a táblázat szempontjai szerint!
Töltsétek ki a táblázatot!

Ki mesél?	A közösség ügyeiben tájékozott elbeszélő, aki saját maga is érintett, vagy a történeteket átveszi, összegzi, olykor reflektálja, átértelmezi az elbeszélés aktusában; néhány novellában elbeszélőváltással egy-egy szereplő veszi át az elbeszélői funkciót.
Nézőpont/ok	Változatos, sokszor novellán belül is alakuló; a <i>Szép</i> című elbeszélésben például tíz nézőpontból értesülhetünk egy falubeli állítólagos bűncselekmény-sorozatról.
Az elbeszélés/ek tárgya, témája	Konkrét élményanyag és valóságháttér; „kis színesek”, mindennapi esetek a közösség jól ismert személyeiről: pap, kocsmáros, szippantós ... stb.; érdekes, mulatságos, groteszk, extrém esetek, tragikus végű magántörténetek, balszerencsés fordulatok, a közösség szembesülése önmagával egy tágasabb közeg kontextusába helyezve; „A falu múlt- és jelenbeli valósága, legendái és mítoszai, pletykái és valódi aktualitásai, a gyermekkori emlékképek, a mondatok szintjéig redukálható családi örökség...” (in.: Elek Tibor: <i>A szájalás gyönyörűsége</i> , Kortárs, 2002/1).

A történetek közege; földrajzilag azonosítható helyek	Dél-magyarországi települések, Csongrád és Békés megye – a szűkebb értelemben vett szülőföld.
Idő	Az elbeszélő gyermek- és ifjúkora; a gyermek- és ifjúkor eseményei, a közösség múltja másfél évszázadnyi idő távlatában.
Az időt jelölő elemek	Az elbeszélő élettörténetének időjelölői, évszakok, ünnepek, pontos dátum.

b)

Jelöljétek be a térkép vázlaton az elbeszélésben feltüntetett településeket! Milyen tájegységhez köthetők a történetek?

7.

Szerintetek regény vagy elbeszéléskötet, novellafüzér a szöveg? Írjatok érveket a táblázatba, majd minden csoport tegye ki az asztalra gyűjtőmunkájának eredményét! Reflektáljatok az elhangzottakra!

Lehetséges megoldások:

REGÉNY, mert ...	NOVELLAFÜZÉR, mert ...
------------------	------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • azonos közegben mozognak a szereplők; sok szereplő • tágas, de behatárolható, összetartozó szereplői kör története • egy meghatározható világ (társadalmilag, szociológiailag, földrajzilag) képe, az ott működő normák tárulnak elénk • hosszú időt fognak át a történések • a terjedelme megfelel a regényterjedelemnek • • 	<ul style="list-style-type: none"> • az elbeszéléseknek nagyon fontos eleme a fordulat, a cselekmény menetében, elbeszélésmódjában bekövetkezett változás • az elbeszélések azonos körből veszik ugyan a szereplőiket, de mindig más-más szereplő/k kerül/nek a középpontba • változik az elbeszélő személye • • • •
---	---

VIII.

 A következő hosszú, hét lépésből álló feladat időbeosztása, arányos tagolása körültekintést, pontos tervezést kíván. Készítsétek el a teljes feladat időmérlegét! (Vegyétek figyelembe, hogy a teljes modul munkaideje 2 X 3.5 óra!) Indokoljátok a tervezetet!

8. feladat	Tanári kalauz, szervezés	Tanulók munkaideje és közzététel, prezentáció	Összesen
a)			
b)			
c)			
d)			
e)			
f)			
g)			

8.

Olvasd el újra (olvasd át) a kötet címadó elbeszélését, a *Pletykaanyut*! Olvasás közben naplózd az olvasói tapasztalataidat a következő sablon segítségével! (A táblázatra még szükségetek lesz, dolgozni fogunk vele!)

	<i>Pletykaanyu</i> című elbeszélés című elbeszélés
Reális, valóságos elemek	(szereplők és történetelemek a vidéki hétköznapiakból)	
Irreális, mesei, mitikus	_____	

A pletyka jellegzetes formája a közösségi kommunikációnak, a történetképzésnek. Gyűjtsétek össze egy pókhálóábra segítségével azokat a történetkapszulákat, amelyek a település, az ott élő közösség életéhez kapcsolódnak, melyekről az elbeszélő is részben kívülállónak beszél!

Írjátok be a pókhálóábrába külön jelölővel ellátva azokat a történetelemeket, melyek csak az elbeszélő családjára vonatkoznak! Pl.:

dugulás

Válasszatok ki néhány (két-három) pletykatémát! Bővítsétek a pókhálóábrát fűrtábrává úgy, hogy ezeknek a történeteknek a témáját, szereplőit, idejét és helyét feltüntetitek. Készítsetek rajzos illusztrációkat/egyszerű ikonokat a témákhoz! Munkáitokat helyezzétek el a kijelölt falrészre, majd a vándorló csoportok technikájával értelmezzétek a kiállítás anyagát!

e)

A kötet szövegeiben az elbeszélő olykor átadja az elbeszélői szerepet egy-egy szereplőnek, ezt már a 6./a feladat során kiderítették. Vajon milyen funkciója van az elbeszélőváltásnak?

(Pl.: *Én, Schriwanek András, Bolondok, Szép* – itt a szövegen belül is változik az elbeszélő, maga a szövegegész, a novella is fragmentált a tematizáltság és a beszédhelyzet következtében – című elbeszélésekben. Funkciója: elbeszélői mintaadás, a nyelvi anyag változatossága, a nézőpontváltás, a jelenbe betüremkedő egyéni és múlttapasztalatok.)

f)

Gyűjtsétek össze azokat a szöveghelyeket, ahol az elbeszélő ismétli önmagát!

(Pl. a kötet címadó novellájában: *Pletykaanyu, így hívja anyut az öcsém. – Munkácsy lakott itt a kastélyban néhány napot ... - a bakterből lett polgármester – Ami meg a fiatal papot illeti ... - a Szabóék Zsukja ... kiégett teljesen – a palesztinok – Böllér doktor, a magánnyomozó.*)

g)

Jó elbeszélő vagy ügyetlen fecsegő az író? Képzeljétek el egy szegvári jelenetet! A Kurca partján horgászó, pihenő társaság épp ezt a témát vitatja.

A legtöbben ügyetlen, rossz fogalmazónak, fecsegő, közös ügyeket a világ szájára adó írónak tartják az elbeszélőt. A dilettantizmusa mellett szóló legfontosabb érvük: azt sem tudja, mit írt már meg, hiszen újírja ugyanazt. Szóljatok hozzá ti is a témához! Sorakoztassatok föl érveket annak igazolására, hogy van funkciója annak, amikor az elbeszélő ismétli önmagát; a látszólagos szöveghiba szándékolt!

(Egyéni megoldás.)

IX.

a)

Gyűjtsd össze azokat a technikákat, amelyek alkalmasak az elbeszélői reflexió feltárására!

b)

Beszélgétek meg, a különböző technikák hogyan segítik az adott feladat (9. feladat) megoldását!

c)

Mutassátok be az egyik, általatok javasolt technika segítségével a feladatmegoldást!

9.

Keress a kötetben olyan szöveghelyeket, ahol az elbeszélő véleményt mond, reflektál! Mi jellemző a stílusára, a vélemény nyelvi megformáltságára? Kutatómunkádat a kettéosztott napló technikájával dokumentáld!

Elbeszélői vélemények, reflexiók	A stílus, és a nyelvi megformáltság
----------------------------------	-------------------------------------

Metropolisz ez lassan, nem lehet kinn hagyni a kocsit a bejárón,Lebuj! (<i>Pletykaanyu</i>)	A túlzás, elrajzolás stilisztikai alakzata szóhasználatában nyelvileg távoli rétegekből (metropolisz – lebuj) építkezik. A modalitás erősíti az elbeszélő felindultságát, de a szöveggörnyezet és a listázó elbeszélésmód felülírja, elbizonytalanítja a nyelviséggel való belső azonosulást.
Efféléket povedált Sriwanek bácsi ... (<i>Én, Sriwanek András</i>)	A szláv eredetű szó jelentése (gyorsan beszél, fecseg) a szöveggörnyezet és a beszélő személyének hatására jelentésbővülésen megy keresztül: az elhangzott beszéd és a másodlagos elbeszélő beszédmódjának megítélése, minősítése is megfogalmazódik az elsődleges elbeszélő által. Az elsődleges elbeszélő reflexiója időbeli, térbeli távolságot is sugall.
... nem talál egymásra figura és valóság. (<i>Egy utazás alakjai. A pap</i>)	Nem csupán a történetet és a szereplőt reflektálja, hanem az írást, a szöveget is. Az elbeszélés szövegszerűségében válik hangsúlyossá.
stb.	

X.

 A korosztály tagjai mind előzetes tudásukat, mind szövegtapasztalataikat tekintve heterogén közösséget alkotnak. A felsőbb évesek (10. osztálytól) értik és felismerik az intertextualitást mint szövegsajátosságot, az alsóbb osztályokba járók (8-9. osztályosok) talán még nem elég gyakorlottak ebben. Érdemes-e foglalkozni a szövegek párbeszédét feltáró feladattal? Hogyan kell előkészíteni a foglalkozást vezető tanárnak a munkát? Milyen szerepet szánunk a munkaszervezésben a differenciálásnak? Állásfoglalásokat, érveiteket a konstruktív vita szabályai szerint ütköztessétek!

10.

Grecsó Krisztián szövegeiben számos helyen találkozhattok intertextualitással. Fölfedeztetek-e ilyen elemeket? Hol? Vajon milyen szerepük lehet ezeknek a mondatoknak?

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

XI.

 Vizsgáljátok meg a 11-15. feladatokat abból a szempontból, hogy melyek azok a tanulói kompetenciák, amelyeket fejleszthetünk segítségükkel! Munkátokhoz a kockázás technikáját használjátok! A kocka lapjain a következő utasítások szerepelnek:

1. Írd le, sorold fel!
2. Hasonlítsd össze a feladatokat!
3. Keresd a szociális kompetenciákat!
4. Elemezd az egyik feladatot!
5. Hiányos vagy gyöngé!
6. Értékelj!

11.

a)

A *Híres ház* című írásának központi alakja Báró Imre. Gyűjtsétek össze az írásból a szereplő jellemző tulajdonságait! Használjátok a kettéosztott napló technikáját! A csoportból valaki vigye át a naplót a szomszédba (bal oldali csoport), hogy kicserélhessétek a tapasztalatokat!

IDÉZET	TULAJDONSÁG, OLVASÓI REFLEXIÓ
--------	-------------------------------

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

<p>Pl.:</p> <ul style="list-style-type: none">• gazdája a Híres háznak ...• kedvére való Imrének az ilyen rendetlenség ...• Báró Imre hajthatatlan....• Elkezdí most a rémület hatása alatt....• .• ...	<p>(Egyéni megoldások.)</p>
--	-----------------------------

b)

Rajzoljátok le, milyennek látjátok az írás alapján a Híres házat, melyben Báró Imre lakik! Rajzaitokat mutassátok be! A bemutatóhoz kapcsoljatok idézeteket a novellából!

(Egyéni megoldások.)

c)

Mi történt Báró Imrével? Hogyan kapcsolódik az ő története a ház múltjához? Írjatok ötujjas elbeszélést a sablon segítségével, és helyezték el a Híres házról készített illusztráción!

d)

Vegyétek elő azt a feladatlapot, melyben a *Pletykaanyu* című elbeszélés reális és irreális, mesei, mitikus elemeit vizsgáltatok! Használjátok a szempontokat a *Híres ház* vizsgálatához is!

	<i>Pletykaanyu</i> című elbeszélés	<i>Híres ház</i> című elbeszélés
Reális, valóságos elemek	(szereplők és történetelemek a vidéki hétköznapiakból)	a ház gazdái, események, a falutörténet; Báró Imre élettörténetének eseményei; Jaksa János tanító és a falumúzeum
Irreális, mesei, mitikus	_____	a tigrisvásárlás, Báró Imre álma, prédikáció a teheneknek, szerelmi viszonya Sárival, a cigányasszony, Jolánka és a siket bögős

e)

Hogyan kapcsolja össze az elbeszélő az idő- és valóságsíkokat? Szerintetek mi a szerepe a történetképzésben és az elbeszélésben a túlfűtött szexualitásnak? Milyen hatást váltanak ki ezek az elemek?

(ld.: 12.c) feladat szövegmelléklete)

12.

a)

Olvassuk el közösen az alábbi szövegrészleteket!

Gabriel García Marquez: Száz év magány (részlet)

Darvasi László: Virágzabálók (részlet)

b)

Írj tíz-tizenkét soros miniesszét arról, hogyan kapcsolódnak az idézett szövegek Grecsó Krisztián *Pletykaanyu* című művének írásaihoz!

c)

Vessétek össze az írásokat a mágikus realizmusról szóló összefoglalóval ([Mágikus realizmus – PPT](#)) és a fénymásolt szöveggel ([SZAMOSI GERTRUD: Béneyi Tamás: Apokrif iratok mágikus realista regényekről](#))! Használjátok az INSERT-et!

d)

Nézzetek utána az interneten egy általatok választott írónak! Az összegyűjtött, „lehalászott” információkról számoljatok be, tegyétek közzé kutatómunkátok eredményét! (Az egyik páros feladata, hogy Grecsó Krisztiánról, az ő írásairól keressen információkat.)

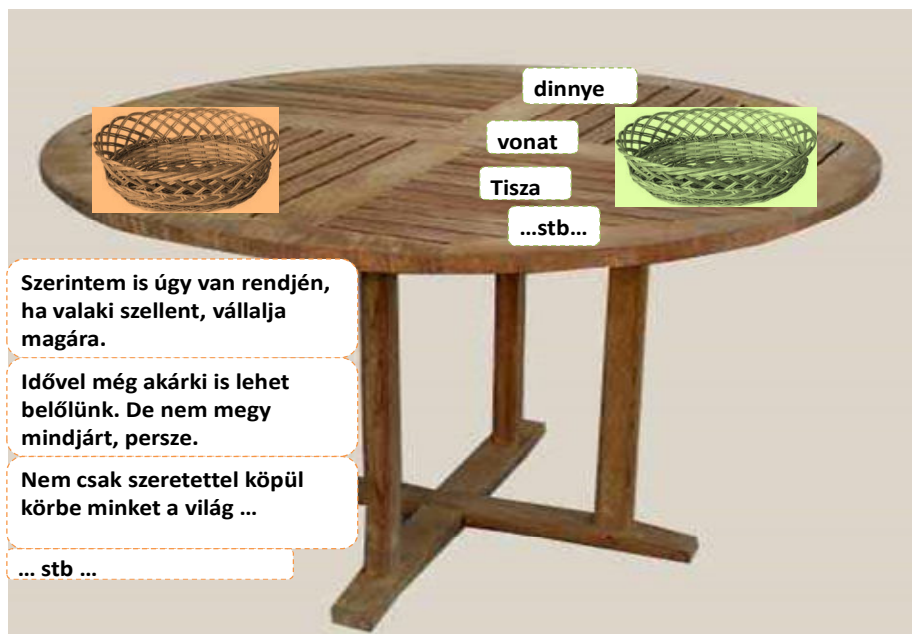
13.

Az író ugyan nem tud róla, de eljátszhatunk a gondolattal, hogy beleírunk a szövegébe, illetve a szövegei közé. Képzeljétek el, hogy a Pletykaanyu néhány írásából és a ti elbeszéléseitekből összeállítotok egy kötetet. Az írás témáját, tárgyát szabadon alakíthatjátok, de az elbeszélő mindenképpen E/1. személyű legyen. Kicsit nehezítjük még a munkátokat azzal, hogy mindenkinek húznia kell egy-egy kártyát, azaz összesen kettőt az előkészített kosarakból. A sárga kosár a *Pletykaanyu* írásaiból kiollózott szövegeket tartalmaz, a zöld pedig tárgyak, dolgok, fogalmak nevét, melyek aktuálisan köthetők a táborozás helyéhez, idejéhez, a közös élményeinkhez. Természetesen az általatok kihúzott mondatnak, motívumnak szerepelnie kell

az írásban. Legyetek tanulékony fiatal indiánok, kezdjétek a mondanivalótokat a „nagy öreg” szavaival! Írjátok meg a kötetbe illő szövegeket!

14.

Olvassátok fel az írásokat, és beszéljünk meg, hogyan kapcsolódnak Grecsó Krisztián írásaihoz! Válasszátok ki azokat, amelyek belekerülnének a kötetbe! És válasszátok a *Pletykaanyuból* is írásokat! Adjatok címet a kötetnek!

15.

Néhány csoport tervezze meg a kötet borítóját (első és hátsó), mások a fülszöveget készítsék el: külön az első és a hátsó fület! (Fölhasználhatjátok az internetes kutatás anyagait!)

R

XII.

A Reflektálás munkaanyagát, a hozzájuk kapcsolódó mellékleteket és a tábori fotókat a vándorló csoportok technikájával vizsgáljátok meg!

- I. tábla: 16./a – b feladatok és mellékleteik
- II. tábla: 17. feladat és melléletei
- III. tábla: **OLVASÓTÁBOR2010 – PPT és
FECSEGŐ FALUM/PROJEKT – PPT**

16.

a)

Négy hosszabb-rövidebb novellát hoztam. A szövegek a magyar kispróza történetének utóbbi másfél évszázadából valók, **Mikszáth Kálmán**, **Móricz Zsigmond** és **Örkény István** írásai. Olvassátok el!

b)

Hogyan kapcsolódnak az írások Greccsó Krisztián prózai világához? Érzékelhető-e valamiféle hagyománykövetés az elbeszélésekben? A beszélgetés előtt használjátok a mellékelt táblázatot a gondolataitok rendszerezéséhez!

(A táblázat csupán segédeszköz, a jegyzetelés, rendszerezés egy lehetséges formája!)

	A csoport/ok	B csoport/ok	C csoport/ok	C csoport/ok
	Mikszáth Kálmán: A kaszát vásárló paraszt	Móricz Zsigmond: Sustorgós, ropogós tafotában	Örkény István: Korrajz; Jellempróba	Greccsó Krisztián: Pletykaanyu
nyelvi megformáltság				
az alakformálás				
elbeszélői érintettség; az elbeszélő és az elbeszélte világ viszonya				

a szöveg történet szerűsége				
-----------------------------	--	--	--	--

17.

Olvasd el az író készülő regényének¹ részletét a Jelenkor 2010. márciusi számából (*GreCsó Krisztián: Mellettem elférsz!*)! Mit gondolsz, mennyiben hasonló, miben más, mint a *Pletykaanyu* írásai? Gondolataidat foglald össze egy rövid, legfeljebb egy oldalnyi terjedelmű kisesszében, majd vitassátok meg a csoporttársaitokkal! A vitáról készljön jegyzőkönyv/feljegyzés!

XIII.

 Írjatok egyoldalas értékelő esszét arról, miért fogtok/miért nem fogtok tanárként olvasótábort szervezni! A modul munkafolyamata során milyen tapasztalatokra tettetek szert, mennyiben erősítette érdeklődésedet, illetve hogyan gondolkodtok az olvasótáboros foglalkozásokról mint az irodalomtanári szerep egy sajátos keretéről?

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

I.

Miért szervezzünk nyári olvasótábort? Van-e szükség, kereslet, érdeklődés az effajta időöltésre? Mennyiben fejleszti, kondicionálja tanári eszköztárunkat, módszertani kultúránkat az irodalommal való foglalkozásnak ez a kevésbé kötött lehetősége?

Mindenképpen szervezzünk olvasótábort, még akkor is, ha a tanulói érdeklődés körülményesen vagy nehezen megszólítható. Minden iskolában van legalább tizenöt-húsz diák, aki szívesen szakít a nyári vakációból öt-hat napot arra, hogy a lakhelyétől távoli, nyaralásra is alkalmas helyen olvasmányokkal, szövegekkel szöszölgjön vele azonos érdeklődésű diáktársaival együtt. Mindenképpen szervezzünk, mert olyan szövegeket, időigényes munkaformákat, közelítési módokat működtethetünk, melyeknek bevezetését az órarendi keretek, az iskolai lehetőségek csak korlátozottan teszik lehetővé. És nem utolsó sorban: szervezzünk, mert olyan munkakapcsolatot, pedagógiai feltételeket élhetünk meg tanítványainkkal, melyek a későbbiek folyamán szaktárgyi óráink generátorai lehetnek. Nem említettem a tantárgy-pedagógiai, módszertani kísérletezés lehetőségeit, pedig ezek sem elhanyagolható mozgatói a munkánknak.

II.

Az olvasótábor legalább annyira a nyári pihenés, szellemi-fizikai feltöltődés része, mint

¹ A regény 2011 tavaszán a Magvető Kiadónál megjelent *Mellettem elférsz* címmel.

Befektetés a jövőbe

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

amennyire tanulás. Nem szerencsés, ha a tervezett öt-hat nap teljes időtartamára csupán előre fölépített, kidolgozott foglalkozásokat készítünk elő. Bár az sem ajánlott, hogy a programozott kreatív órákat a kontrollálatlan „lazulások”, úgynevezett szabadfoglalkozások váltsák. Olyan egész napos munkatervet szerencsés kidolgozni, amelynek minden egyes sávja magában foglalja a diákok szabad választáson alapuló foglalkoztatását. Az olvasótábor semmiképpen sem 24 órás olvasás, de mindenképpen egész napos, változatos módszerekkel, kreatív munkaformákkal fölépített intenzív „szövegközeli állapot”, irodalommal, művészetekkel töltött vakáció. Távolság áll tőlem az a felfogás, mely csak azért preparáltat szépirodalmi műveket, hogy a legnyakatekertebb, bombasztikus, menő feladatokkal szórakoztassa a diákokat, ám biztatni tudok minden kollégát arra, hogy a választott szöveg korosztályhoz szabható lehetőségeit aknázza ki. A célunk ugyanis a tartalmasan eltöltött időn túl nagyon is konkrét: az irodalomnak mint létformának, mint életállapotnak, működő és működtethető világértelmezésnek a megmutatása, a befogadásközpontú irodalomolvasás, irodalomértés kondicionálása. A szövegvilágba való belépés időigényes vállalkozás. Az olvasói tapasztalatok, tantárgyi előismeretek mellett nem elhanyagolható a jó olvasóként a szöveggel folytatott interakció, valamint disputa, eszmecsere azokkal, akik azonos szövegek olvasóiként más-más egyéni feltételekkel közelítenek. Mindez egy olyan befogadásközpontú és kompetenciafejlesztő hosszú feladatsor segítségével, melynek során a viszonylag tág időkeret és a szummatív értékelés teljes mértékű mellőzése az ismeretszerzés kreatív belső energiáit teljes mértékben a fejlesztésre összpontosíthatja. Ez a mindennapos tanári gyakorlatban nagyon is egyén-, illetve osztályfüggő feltétel.

Az iskolai szaktárgyi órák órarendi keretei gyakran rövidre zárják az épp csak meginduló gondolatokat, ötleteket. Az olvasótábor tágabb és változatosabb keretet kínál, másrészt a jelenlét egyéni, érdeklődésen alapuló választás következménye, tehát építhetünk az involváltságra, az eleve megszólítottságra.

Az alábbi foglalkozásterv háttéranyaga egy 2010 augusztusában a Szent Mór Katolikus Általános Iskola és Gimnázium tizedikes diákjaival megélt tiszafüredi, hat napos olvasótábor programjának; *Greco Krisztián Pletykaanyu* című művének feldolgozásához készített feladatsor. A feladatsor elvégzésére kétszer 3,5 óra, azaz két délelőtti foglalkozás tervezhető. (A foglalkozás munkaidejét nem kell külön kijelölt szünetekkel megszakítani. A feladatok elsősorban csoportmunkára alakított tevékenységek, s az egyéni szünetek rugalmasan beiktathatók, igénybe vehetőek.)

Hogyan illeszthető a modul az olvasótábori foglalkozás teljes munkatervébe? Hogyan lehet elképzelni egy programtervet 15-18 éves középiskolásoknak? Számos jól működő megoldás van, de segítségként, ötletadóként álljon itt a táborunk programterve.

III.

A tervezett program egészéhez és a részletekhez is várunk ötleteket, kritikai megjegyzéseket. A frontális megbeszélésben főleg a véleményeket, észrevételeket alátámasztó érvelés legyen hangsúlyos. Biztassuk a hallgatókat problémafölvető kérdések megfogalmazására.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

IV.

A tanári kompetenciák összegyűjtése, rendszerezése és ezek tartalmának a megfogalmazása a feladat. Pedagógiai, szakmódszertani ismereteik mellett minden bizonnyal szerepet játszanak választásaikban a tanári-pedagógusi minták. Ösztönözzük az objektív, kritikus szemlélet és önszemlélet erősítésére.

V.

Közzététel nem szükséges, a frontális megbeszélésnél termékenyebb, ha az órát tartó tanár a csoportokkal külön-külön konzultál a munka során

VI.

A feladat három része szorosan összekapcsolódik. Közzétételre, megbeszélésre éppen ezért csak a harmadik rész, a saját feladat elkészítése, átgondolása után kerüljön sor.

VII.

A tanári kérdéseket és a tervezett táblai vázlatot fóliára írassuk, hogy a megbeszélés során vizuálisan is áttekinthető legyen a csoportok munkája.

VIII.

Célszerű ezt a feladatot is fólián elkészíteni, így az indoklás, megbeszélés célirányosabb lesz. Gyorsíthatjuk a munkát, ha a táblázatot előre kinyomtatott fólián adjuk a hallgatók kezébe.

IX.

Célunk a tanári eszköztár fejlesztése és tudatos használatának elsajátíttatása. Az egyik legnehezebb feladat, mivel a szakmódszertani tartalmak ismerete mellett szaktárgyi-irodalmi tudásmozgósításra is számít. Tervezzük úgy a munkát, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre.

X.

A kritikai gondolkodás fejlesztésére való képesség mint a tanárszerep lényeges kompetenciája csak akkor erősíthető, ha folyamatosan működtethető. A konstruktív vita segíti az érvek kidolgozását, az érvrendszer megszerkesztését, valamint a beszédkézség, a tolerancia, az empátia fejlesztését. A konstruktív vita irodalomórára alkalmazott leírását ld. Pethőné Nagy Csilla módszertani kézikönyvében.

XI.

Kocka helyett megoldható húzókérdésekkel is a feladat. A kocka előkészítése/elkészítése időigényesnek tűnik, ám célunk az is, hogy a megismert technikákat, eszközöket a hallgatók maguk is működtetni tudják. A javasolt szempontok átírhatók, kicserélhetők más, a tanár

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

számára hangsúlyos problémafelvetéssel.

XII.

Ha a számítógép-használat megoldható, digitálisan, mappákba rendezve is hozzáférhetnek a táblák anyagához a csoportok. A papír alapú poszterekre (csomagolópapír) helyezett anyagok megtekintése azonban a kiállítás-látogatás csoportélményét megidézve beszélgetésre ösztönöz, összegző-értékelő-reflektáló magatartást erősít, az ismeretek strukturálását, átstrukturálását segíti

XIII.

Ha a feladat elkészítését nem a szakmódszertani órára tervezzük, hanem beadandóként kérjük számon, a terjedelmét tágíthatjuk. Ragaszkodjunk azonban a szövegműfajhoz: esszé! Fontos, hogy a személyes megszólítottág önreflektív módon megfogalmazható legyen.

7. Fejlesztő értékelés:

A tanárjelöltek tanári, magyartanári kompetenciáinak fejlődése szempontjából a modul azért kínál a szakmódszertani kurzuson belül is különös lehetőségeket, mert a hallgató az irodalomtanári szerep leglényegesebb feladataira, tartalmi összetevőire és a fejlesztés lehetőségeire, azok elsajátítására koncentrálni kizárólag. A tanórán, iskolán kívüli tevékenységek nélkülözik a szummatív értékelést, ám a fejlesztő igényű értékelésnek számos formáját kínálják föl, szemben a tanórai keretekkel. Az olvasótábori tevékenységekre alkalmas tanári képességek feltárását és tudatos kiépítését segítő órák maguk is a fejlesztő értékelés primátusával szerveződnek.

A modul feladatai során a vizsgált hallgatói tudás, illetve képességek folyamatos nyomon követése, a tanári visszajelzések és a kooperatív keret ellenőrző, reflektáló közege a tanárjelöltek szakmai, szakmódszertani fejlesztését szolgálják.

A minősítő értékeléssel szemben a kiscsoportos és frontális eredményelemzés, vélemények szembesítése, az analitikus, reflektív-interaktív képességek erősítése a cél.

8. Felhasználható irodalom:

1. BÉNYEI TAMÁS: *Apokrif iratok mágikus realista regényekről*, Debrecen, 1997
2. SZVETELSZKY ZSUZSANNA: *A pletyka meghatározása*, in: Ex Symposion, 2001/36-37
3. MIKOLA GYÖNGYI: Bevezetés az alföldi falu retorikájába (in.: Jelenkor, 2001/10)
4. ELEK TIBOR: A szájalás gyönyörűsége (in.: Kortárs, 2002/1)
5. VIDA LAJOS: Én, Sriwanek András – Grecsó Krisztián: Pletykaanyu (in.: Új Forrás,

2003/2)

6. GRECSÓ KRISZTIÁN: *Pletykaanyu*, Bp., 2006.
7. Mikszáthi mesélőkedv a színházban – Grecsó Krisztián volt a kötelező
http://www.wssz.hu/tartalom/cikk/44664_mikszathi_meselokedv_a_szinhazban_grecso_krisztian_a

[2010.11.14.]

8. *Kooperatív pedagógiai stratégiák az iskolában I-III.* (szerk.: VASTAGH ZOLTÁN) JPTE-TKI, Pécs, 1995-1999.
9. KAGAN, SPENCER : *A kooperatív tanulás*, Bp. 2001.
10. SÁNDOR ZSUZSA: *Irodalmi művek feldolgozása drámajátékkal: segédanyag általános és középiskolai tanároknak.* Candy K., Veszprém, 2001.
11. *Kooperatív pedagógiai stratégiák az iskolában IV.* (szerk.: BÁRDOSY ILDIKÓ, DUDÁS MARGIT, PETHÓNÉ NAGY CSILLA) JPTE BTK Tanárképző Intézet, Pécs, 2003.
12. PETHÓNÉ NAGY CSILLA: *Módszertani kézikönyv. Befogadásközpontú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás a gimnáziumok és szakközépiskolák 9-12. évfolyamában*, Bp., 2005.
13. BOGNÁR MÁRIA: *A fejlesztő értékelés osztálytermi gyakorlata = Új Pedagógiai Szemle*, 2006. 3. sz. 19-26. p.
14. RADNÓTI KATALIN (szerk.): *A projektpedagógia mint az integrált nevelés egy lehetséges eszköze*, Bp., Educatio Társ. Szolg. Kht., 2008.
15. <http://www.ofi.hu/tudastar/tanulas-tanitasi/fejleszto-ertekeles> [2010.11.14]
16. SZÉKELYNÉ NAGY ZSUZSANNA: *A portfólió mint a tanulási folyamat dokumentuma.*
http://www.freeweb.hu/magyartanarok/SzekelyZs_portfolio.doc [2010.11.14.]
17. ARATÓ FERENC – VARGA ARANKA: *Együtt-tanulók kézikönyve*
http://www.educatio.hu/download/tamop/Egyutt-tanulok_kezikonyve.pdf
[2010.11.14.]

